

LOSSE NUMMERS 15 CENT

7^E JAARG. N^O 52 — 14 MAART 1930

ZEEUWSCHIE

REDACTIE EN ADMINISTRATIE
STATIONSWEG 24, ROTTERDAM
TELEF. 50540 GIRONUMMER 101981

EDITIE

UITGAVE VAN HET
GEILLUSTREERDE WEEKBLAD
GROOT-ROTTERDAM

GOES

'N GEZELLIG STADSKIEKJE VAN DE KREUKELMARKT MET DE IMPOSANTE GROOTE KERK OP DEN ACHTERGROND.

De vrouwen hebben den naam en...
de daad bij de praatpartijtjes

Die over nog maar korte tijd
aan het dorp Nieuwvliet ¹⁾ is geleid.
Neen ik, zei Pierlala.

Wel vriend toch, dit verwondert mij ;
Want wie men hoort of ziet,
Elk spreekt er van, wie het ook zij ;
En gij weet het nog niet ?
Welnu, wilt gij het weten dan,
'k Wil u hier iets verhalen van.
Zeer graag, zei Pierlala.

Die wegt, die vroeger was tot schrik
van menschen en van beest,
Omdat er daar was zooveel slik,
werd zij van elk gevreesd.
En sinds gedempt is deze poel,
Ziet men daar nu een groot gewoel.
Is 't waar ? zei Pierlala.

Van de Klapbanke

II

Men zegt altijd, dat de vrouwen veel meer praten en kwaadspreken dan de mannen. Ik geloof er niets van. De mannen geven de vrouwen in deze „ontspanning” niets toe.

Nu komt de „klapbank” alleen toe aan de mannelijke dorpsbewoners. Vrouwen zullen 't niet in hun hoofd krijgen om er plaats te nemen.

Maar ook zij hebben behoefte om te praten. En zoo doen ze dat in de winkels, op de straat onder 't schuren, maar vooral op den Zaterdagavond in de dorpsstraat.

Zaterdagavonds wandelt iedereen. De dorpsstraat is dan voor een paar uur promenade. Men slentert maar heen en weer, en vele reputaties worden onherstelbaar geknakt. Jongens, wat wordt daar wat afgekleitst !

Wat er op den Zaterdagavond in de dorpsstraat

te zien en te hooren valt, zullen wij ditmaal eens meedeelen.

Er moet dan nog gezegd worden, dat de wandeling veelal niet tot de dorpsstraat beperkt blijft ; vooral niet, wanneer deze kort is. Maar 't zijn toch altijd dezelfde straten en wegen, die wekelijks bewandeld worden.

Nou, daar gaat ie dan ! Het lied, waarin de genoegens van de wekelijksche wandeling bezongen worden, draagt den naam :

LIED OP DE NIEUWE STRAATWEGT (op de wijze van Pierlala)

Laatstmaal geraakte ik aan de praat
met Pierlala en vroeg,
of hij ook van de nieuwe straat
al een'ge kennis droeg.

Om den ouden toren van de kerk te Groede (Z.VI.),
waar het in het artikel geciteerde lied z'n oorsprong vond.

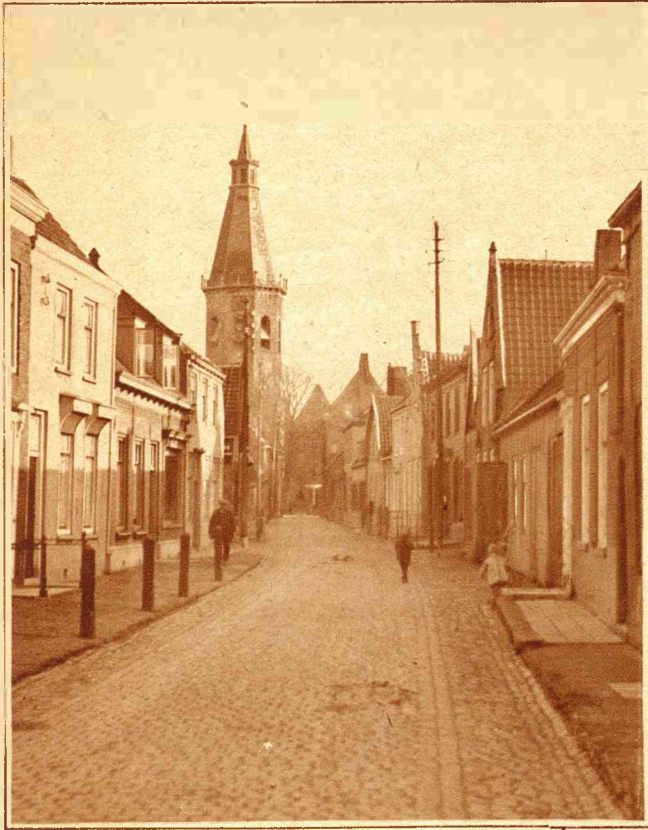
Des Zondagsoevens ²⁾ is thans hier
de algemeene vreugd.
Op de straatwegt van Sinte Pier ³⁾
voor ouderdom en jeugd.
Daar ziet men zoo veel menschen gaan,
dat men hiervan versteld moet staan
Wel zoo ! zei Pierlala.

Geen troepen ziet men hier te gaar
Van slechts een stuk of tien ;
Maar wel van vijftig zijn er daar
sommijlen wel te zien.
Ja, van een half uur hier omtrent
is elk des avonds daar present.
Van blank ⁴⁾ ! zei Pierlala.

Ja, 's avonds dan komt elk verblijd
eens naar de straatwegt toe.
En gaat 's avonds na koffietijd
eens wand'len naar de Groe.
En van de Groe naar Sinte Pier,
dat is 't vermaak teeg'woordig hier.
Maar, maar ! zei Pierlala.

... maar ook de mannen doen niet onder, zooals ook weer uit deze foto blijkt.

De Molenstraat te Groede, die naar Nieuwvliet (Sinte Pier) leidt. (Z.VI.)

En 'k werd daar eens een troep gewaar,
die was van burgerstand;
Ook boerelieden zag ik daar
en spraken over 't land.
Den een die spreekt van paard en ploeg,
den andren van het opstaan vroeg.
Net zoo! zei Pierlala.

Toen 'k nog wat verder was getreen,
Kwam ik ook nog voorbij
vrijsters, die schenen wel te vreen
met minnaars aan haar zij.
Ik zag, zij hadden geen verdriet,
maar hun gesprek verstond ik niet.
Niet vreemd! zei Pierlala.

Zelfs kleine gasten zag ik hier
in menigte op straat.

De „straatwegt" te Nieuwvliet, die in 1851 bij den aanleg door J. du Bois werd bezongen.

Nog een kiekje te Nieuwvliet, waar thans de jeugd haar spelletjes speelt.

Vermaakten zich met groot plezier,
met kinderspel en praat.
Zij schenen ook al in hun schik,
dat nu was straat in plaats van slik.
't Is schoon! zei Pierlala.

Ik zag hier alderhande lien,
en 'k had ook wel verwacht,
als dat ik hier ook wel zou zien
van 't vrouwelijk geslacht.
Want die vindt men meest overal,
en 'k zag er ook een groot getal.
Ei, ei! zei Pierlala.

Al zoo kwam ik tot aan de Groe.
Mijn reis die was gedaan.
Want ik werd van het wandlen moe
en wou niet verder gaan.
Ik had, zooals ik had verwacht,
den avond vroolijk doorgebracht.
't Is knap! zei Pierlala.

Ja waarlijk, wie hier lust in vond
om hier eens langst te gaan;
Gaaf op een schoonen avondstond.
Gij zult zijn wel voldaan.
Gij zult eens zien aan elks gelaat,
hoe hij bevalt, die nieuwe straat.
'k Gaan 't doen! zei Pierlala.

Ziedaar een korte beschrijving van
die nieuw geleide straat;
'k Heb het gedaan ten best ik kan.
Zooals 't daar nu thans gaat.
Wellicht dat daar nog meer geschiedt,
Maar 't al beschrijven kan ik niet....
't Is mooi! zei Pierlala.

Ziehier het alleraardigste lied, dat in 't jaar 1851
werd gemaakt door zekeren J. du Bois, en, jammer
genoeg, nooit eerder werd gepubliceerd. De nieuwe
straatweg tusschen Groede en Nieuwvliet werd in
1851 aangelegd.

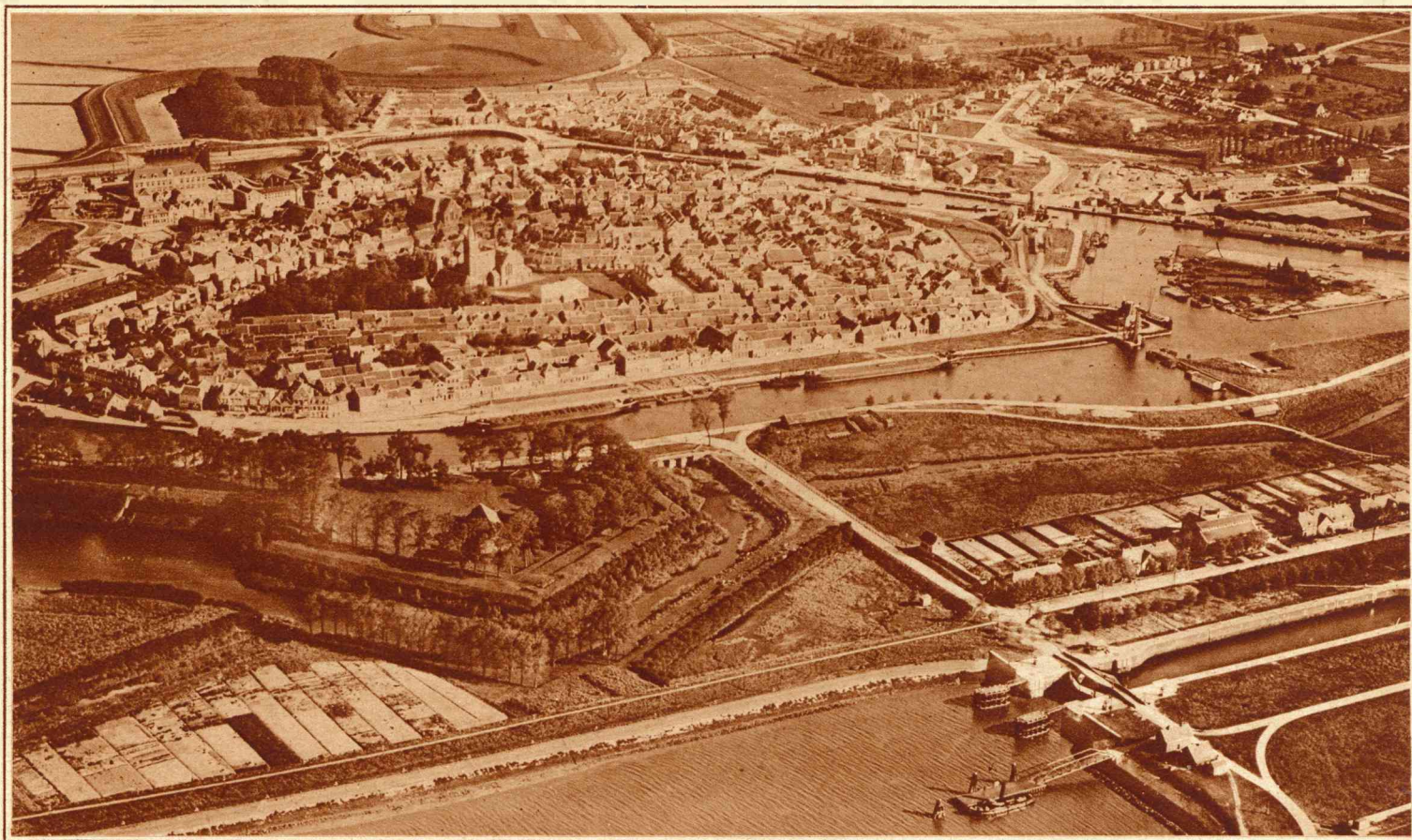
LEO VAN BREEN.

¹⁾ in W. Zeeuwsch-Vlaanderen; ²⁾ ook Zondagsavonds wandelt men, maar de Zaterdagavond is, naar ik meen, toch de avond; ³⁾ scheldnaam voor Nieuwvliet; ⁴⁾ van belang.

CORRESPONDENTIE. — Mhr. P. K. te Terneuzen.
— Dat ook ten urpent kunstmest uit Chili werd aangevoerd, was ons niet bekend. Echter is door onzen medewerker niet beweerd, dat ook de haven van Terneuzen verzand zou zijn: dat werd gezegd van met name genoemde oude zeehavens. Overigens hopen wij in de eerstvolgende maanden gelegenheid te hebben, ook aan het havenbedrijf van Terneuzen eens aandacht te wijden.

REDACTIE.

Terneuzen vanuit de lucht met op den voorgrond de groote sluis.

(Foto K.L.M.)

ZEEUWSCHE OMROEP

Hallo, hallo! hier is het zendstation van den Zeeuwschen Omroep. Het verder vertellen van deze berichten is steeds geoorloofd.

Men meldt ons uit Vlissingen, dat het Zaterdag en Zondag vrij rumoerig is geweest. Bij enkele vechtpartijen werd van het mes gebruik gemaakt, terwijl alle cellen op het politie-bureau bezet waren. In verband hiermee wordt oprichting overwogen van een Stedelijk Orkest. Over „cellisten” zal men tenminste ruimschoots beschikken kunnen.

Uit dezelfde plaats seint men ons, dat ten nadeele van een Duitsch kapitein een partijtje kijkers is gestolen. Het ontvreemde alsmede de ontvreemder werden opgespoord. Ze liepen terstond in den kijker, zooals te begrijpen is.

Een Tholenaar telefoneerde ons, dat de gebroeders Schot in „de Eendracht” een echten haai gevangen hebben. Het dier had een haak in den bek en was waarschijnlijk door bloedverlies gedreven, de Schelde opgekomen, in de hoop 'n flesch sanguinose op te pikken, wat hem mislukt is. Honderden, neen alle Tholenaars zijn het monster gaan bezichtigen. Het wordt als een geluk beschouwd, dat er geen twee gevangen zijn, daar 't geheele dorp dan naar de haaien was gegaan.

Uit Sint Laurens deelt men ons met enthousiasme mede, dat de algemeene dorpsontwikkeling zoo is gestegen, dat Maandagavond tot de oprichting van een mondorgelmuziekvereniging kon worden overgegaan. Dertig heeren traden onmiddellijk toe. Indien de prestaties dezer mannen voldoende gewaardeerd worden, hoopt men eerlang de mondorgels door draaiorgels te kunnen vervangen.

Uit zeven en veertig gemeenten van Zeeland gewerden ons berichten, dat de jeugd slachtingen onder de gevreesde rupsennesten aandrucht. Momenteel vinden wij het

interessanter te weten, waar men niet aan die razzia doet. Voor 't overige is het ons niet duidelijk, waarom men het zoo weinig op 't bastaardsatijn begrepen heeft; zou de kunstzijde niet heel wat meer verliezen veroorzaakt hebben?

Onze bijzondere correspondent te Waterlandskerkje liet ons weten, dat twee vischventsters uit Breskens even buiten IJzendijke met paard en kar te water reden. Het paard verdrong en met moeite werden de visscherinnen uit het natte element verwijderd. Per auto vervoerde men haar naar Breskens. Den volgenden morgen is de visch uit de sloot gehaald. Geen der beesten was weggezwommen. Van dierentrôuw gesproken!

Onze speciale verslaggever te Groede gaf ons per draad kennis van het feit, dat de muziekvereniging „Eendracht maakt macht” op 1 Juni

a.s. wegens haar 90-jarig bestaan een muziekconcoers gaat organiseren. Als verzachtende omstandigheid zij hierbij gemeld, dat er ook feestelijkheden zullen worden gehouden.

Men meldt ons uit Heinkenszand, dat de oproep van B. en W. om sollicitanten naar de vaceerende betrekking van dorpsomroeper geen resultaat had. Ons compliment aan de Heinkenszandsche ingezetenen. Zij beseffen terecht, dat, nu onze draadloze Zeeuwsche Omroep zoo goed werkt, het voorwereldlijk instituut van den man met de gebarsten schreeuwstem dient te verdwijnen!

Uit Roosendaal deelt men ons mee, dat Maandag 17 Maart een nieuwe poging zal worden gedaan om „de Zeeland” te ontbinden. Voorts verzoekt men ons de vennootschap niet meer met „moie dooie” doch als 't „levende lijk” aan te spreken.

Uit Middelburg seint men ons, dat de brandvrees den inwoners nog immer parten speelt. Beleefd doch dringend verzoeken de gemeentelijke autoriteiten daarom de kachels aan te maken zonder rook en geen lucifer in 't openbaar aan te strijken.

Wegens de dikke nevelen over de Schelde staakten verscheidene booten den dienst, waardoor de reizigers hun aansluitingen misten. Men begrijpt thans, waarom men dit natuurverschijnsel aanduidt met „'t mist.”

Voorts deelt men ons mede, dat te Kwadendam weer een auto door het locaaltje geramd werd, dat de overwegwachter bij 's Heer Arendskerke om het ophalen der boomen niet te vergeten, deze bij voorkeur dichthoudt en dat Middelburg met Goes om het christelijk lyceum kampt. Tot de volgende week dames en heeren!

MAE M'N OAGDAG MOT IK È

Mina was 'n boeremisje
en ze diende in de stad:
Bie zwaer groaze, stadse mensen,
Soeg! ze mist nie 'oe ze 't 'ad!
't Was toen mie de Goesche toandag
dazze 's aevens uut mou gaen
Zee Mevrouw: Ik wil niet dat je
's avonds laat gaat op de baan.
Mina kost wè árd gaen schreeuwe,
Mae ze iem d'r eige goed!
En ze zee: Jie kent de Zeeuwen
glad nog nie, à je zò doet!
'k Wille altied voe je merreke,
Mae m'n oagdaegen mo'k è.
A'k vandaeg gin feest mag 'ouwe,
Mensen, ik besturf 'et wè!
En ze gieng mae zonder praegen,
en ze dansten 'alf den nacht:
En om vier uur snokte z' effen
an de belle, lang nie zacht.

Mae voe dà ze open deë
zee d'r prieër: gee me noe...

Mô je nie praeg, mô je doeë,
zee ze toen, alla, toe toe!

Boven zat Mevrouw verpletterd
over die brutaliteit.
En ze zei: Maar morgen zet ik
haar op straat, die slechte meid!

Mae den arren ochtend vond ze
'n doaze waefels naest d'r bord:
En die Mina liep te schreeuwen
Mie d'r oagen in d'r schort.

'k Wille alles voe je doene,
Je zei mae 'oe dà je 't wil è:
Poesse, boene, kelleve, schure,
Mae m'n oagdag mot ik è.

En zò bleef Mina d'r toch,
En d'r oagdag 'eit ze nog!

VADER CATS.

niemand iets. Zij had mij beloofd, de twee wissels aan niemand af te geven en ik had die inderdaad tot in den laatsten tijd bij haar gezien. Deze schuld zou dus in hetzelfde oogenblik uit de wereld verdwenen zijn, waarin ik gelegenheid vond, om het papier weg te nemen en het te vernietigen. Bovendien mocht ik er volgens mijn overtuiging vast op rekenen, dat het groote vermogen van mijn schoonzuster, die geen andere bloed en aanverwanten bezat, aan mij en mijn zoon ten deel zou vallen, die het mij dan zeker in beheer zou hebben gegeven.

Tengevolge van zulke overwegingen kwam ik tot het besluit, om mijn schoonzuster van kant te maken en tot in de kleinste bijzonderheden werkte ik het plan uit, waarnaar ik zou handelen, om te voorkomen, dat na het bekend worden van de daad de verdenking op mij zou vallen. Toen ik alle voorbereidselen had gemaakt, wist ik het zoo in te richten, dat zij mij zelf dien namiddag per briefkaart bij zich riep. Ongeveer een kwartier lang praatte ik vriendelijk met haar; en terwijl zij op mijn verzoek een artikel in de krant zou lezen, die ik voor dat doel meegebracht had, en terwijl zij om haar bijziendheid over het dagblad heenboog, trok ik een klaargemaakt, met zeep besmeerd touw uit mijn zak, wierp het van achteraf over haar hoofd en trok het zoo vlug dicht, dat de overvallen vrouw nog slechts een benauwd kreet van schrik kon uiten. Ik hield het touw zoo lang vast, tot ik heel zeker mocht zijn, dat zij dood was. Toen deed ik een poging, om haar lichaam aan den haak van een spiegel op te hangen, dien ik bij vroegere bezoeken al voor dit doel uitgezocht had. Ik wilde daardoor den schijn van een zelfmoord doen ontstaan; maar ik kwam spoedig tot de overtuiging, dat mijn krachten daarvoor te kort schoten en dus liet ik, om niet nutteloos veel kostbaren tijd te verliezen, het lijk, zooals het was, op den grond liggen. Gejaagd zocht ik toen naar de twee wissels. Omdat ik die echter niet dadelijk vond, wachtte ik daarmee tot later en verliet de woning, terwijl ik den sleutel van de gangdeur zorgvuldig in mijn zak stak.

Een kwartier lang praatte ik nog zoo onbevungen mogelijk met den in het benedenhuis wonenden kruidenier. Toen begaf ik mij naar mijn woning, haalde daar een reeds ingepakten handkoffer en reed met den trein naar een enkele mijlen van Breslau verwijderd station, waar ik met alle plaatselijke omstandigheden nauwkeurig bekend ben. Op een afgelegen plek veranderde ik mijn uiterlijk tot in het onherkenbare door over mijn kleeven een vrouwenrok en een dikken gewatteerden mantel om te doen, die nog van mijn overleden vrouw afkomstig waren. Mijn hoofd ging bijna heelemaal schuil onder een ouderwetsche kaper; mijn mannenhoed en mijn overjas stak ik in de handtasch, die ik op die plaats veilig wegborg. Steunend op een stok en loopend als een zeer oude vrouw ging ik, na met den eerstvolgenden trein naar Breslau te zijn teruggekeerd, in de duisternis van den avond regelrecht weer naar het huis van mijn schoonzuster. Dat was geen waagstuk; want ik was zeker, dat niemand mij zou herkennen en dat zelfs, als iemand der bewoners van het huis mij zag, zich niemand er over zou verwonderen, dat mevrouw Abt in den laten avond het bezoek van een vrouw ontving. Maar het geluk was nog gunstiger voor mij, dan ik had mogen verwachten. Ik ontmoette niemand, noch op de trap noch op het portaal, en ging de woning van mijn schoonzuster binnen in de vaste overtuiging, door niemand bemerkt te zijn.

Daar ik vooral de veronderstelling wilde doen ontstaan, dat de misdaad aanmerkelijk later was gebeurd dan in werkelijkheid het geval was, deed ik al het mogelijke, om voor de menschen, die vroeger of later het huis der vermoorde zouden bezoeken, den schijn te geven, alsof zij dien nacht nog levend en onder gewone omstandigheden daar had doorgebracht. Ik liet de gordijnen voor de ramen zakken, liep met de brandende lamp van de eene kamer naar de andere, woelde een paar minuten in haar bed rond, opdat het gebruikt zou schijnen. Toen deed ik het licht echter uit en maakte gebruik van een meegebrachte zaklantaarn, om naar mijn wissels en andere papieren van waarde te zoeken, die voor mij van belang konden zijn. Maar al mijn snuffelen tusschen de

talrijke papieren van mijn schoonzuster was tevergeefs. Ik vond wel al mijn aan haar gestuurde brieven, maar van de wissels was niets te bespeuren. In de meening, dat zij misschien nog tusschen de slecht geregelde papieren lagen, stopte ik die allemaal in mijn zakken en in een tamelijk grooten buidel, dien ik onder den vrouwenrok had omgehangen. Bovendien nam ik nog, zooals ik reeds vooraf voornemens was geweest, eenige kostbaarheden van een buitengewonen vorm mee; de heele rest van den nacht gebruikte ik, om de woning in een toestand te brengen, die als duidelijk bewijs zou kunnen dienen, dat hier roofgierige misdadigers aan het werk waren geweest.

In alle vroegte van den volgende dag werd ik door gebel aan de deur verschrikt. Ik sloop op mijn teenen daarheen; maar een blik door het kijkgat overtuigde mij, dat het slechts het melkmeisje was geweest, dat een kan op den drempel gezet en een zak met broodjes aan den deurknop gehangen had. Ik hoorde, dat het meisje de trap afliep, en ik opende de deur, om de etenswaren naar binnen te halen. Hetzelfde spel herhaalde ik een uur later, toen een jongen het ochtendblad in de brievenbus stak. Ik haalde dat er uit en legde het blad opgevouwen op de tafel, alsof mevrouw Abt er nog in gelezen had. Toen achtte ik mijn werk afgehandeld en verliet in mijn verkleeding de woning.

Ongestoord bereikte ik het Centraalstation en reed met een vroegen trein weer naar het station, waar ik mij daags tevoren verkleed had. Mijn handtasch bevond zich nog op dezelfde plaats en binnen enkele minuten had ik mijn gewone uiterlijk weer aangenomen, terwijl rok, mantel en kaper

en de uit de woning van mevrouw Abt meegenomen dingen veilig in de tasch lagen.

Nu reisde ik weer naar Opper-Silezië, bezocht gedurende den heelen dag zeer veel klanten en keerde pas laat in den namiddag naar Breslau terug. In een donkere poort van de Guldenradstraat, waarheen ik mij van het station had begeven, nadat ik mijn tasch aan den portier in bewaring had gegeven, ruilde ik mijn viltten hoed voor een zoogenaamde Poolsche pet en trachtte mij verder door het bevestigen van een grooten zwarten baard onkenbaar te maken. In deze vermomming verkocht ik den opkoper, wiens slecht verlicht lokaal ik den vorigen dag reeds als voor mijn doel geschikt uitgezocht had, het eigenaardige horloge uit het bezit van mijn schoonzuster. Met de belastingkwitantie echter, die ik voor mijn legitimatie gebruikte, was het volgende gebeurd. Johannes Beijer, op wiens naam die stond, was eenige jaren geleden voor korten tijd werkzaam geweest in mijn pakhuizen. Hij was een ziekelijk en een onbetrouwbaar man, die zich altijd in nood en zorgen bevond, en kort geleden was hij nog bij mij geweest, om mij eenige ondersteuning te vragen. Bij die gelegenheid had hij mij verschillende brieven laten zien, die moesten bewijzen, dat hij rechtschapen naar werk had gezocht, en na zijn vertrek had ik op den vloer een opgevouwen papier gevonden, dat hij moest hebben laten vallen. Het was een der bekende waarschuwingen van het belastingkantoor en ik legde die in mijn lessenaar voor het geval, dat de man die terug zou komen halen. Eenige weken later hoorde ik echter toevallig, dat Beijer in het ziekenhuis gestorven was, en nu kwam de gedachte in mij op, om die waarschuwing te gebruiken als een gemakkelijk legitimatiebewijs, want het plan voor de vermoord van mijn schoonzuster was toen al tot in de kleinste bijzonderheden door mij opgemaakt. Met een kunstmatig veranderd uiterlijk begaf ik mij op een avond naar de woning van den belastingontvanger, betaalde, zonder naar mijn naam te worden gevraagd, het achterstallige bedrag en ontving daarvoor de kwitantie, waarover later bij het onderzoek zooveel is gesproken. Het papier heeft mij bij den verkoop van het horloge goede diensten bewezen.

Alles gelukte uitstekend en niemand zou ooit eenige verdenking tegen mij hebben gekregen als die geschiedenis met Beijer—Malinowski, die ik eerst als mijn geluk beschouwde, en mijn onhandige manoeuvre met het medaljon, dat die bloedzuiger Hubner van mij vandaan moest halen, mij niet in het ongeluk hadden gestort."

Verder schetste het aan het ziekbed van Krauze opgemaakte protocol het ontstaan en het verloop van zijn omgang met mevrouw Deloria en Hubner, het ineensstorten van zijn laatste verwachtingen, en zijn in Hubner's gezelschap ondernomen vlucht, die voor hem zoo verschrikkelijk verlopen was.

Tot een gerechtelijke behandeling is het noch in de moordzaak Abt, noch in het eigenaardige geval van bedrog Beijer—Malinowski gekomen, want geen van de personen, die daarbij op de bank der beschuldigten plaats hadden moeten nemen, was nog voor een aardsch vonnis te bereiken. Johannes Beijer ligt op het eenvoudige kerkhof van het Insterburgsche tuchthuis begraven en omtrent den vroegeren athleet Hubner vernam de Duitsche politie eenige maanden na zijn geslaagde vlucht door een mededeeling van de Russische politie, dat hij in een gevecht met dronken boeren door een van dezen doodgeslagen was.

De mooie Estella Deloria bleef echter verdwenen. Of het haar gelukt is aan den anderen kant van den Oceaan een nieuw bestaan te vinden, of dat zij daarentegen door het ongeluk verslagen is — niemand heeft het ooit vernomen.

De advocaat Rudolf Krauze is tegenwoordig een der aanzienlijkste rechtsgeleerden in een groote Noordduitsche stad. Het is hem in den loop van enkele jaren gelukt, alle nagelaten schulden van zijn vader te betalen, en de teedere hand zijner jonge vrouw heeft langzamerhand ook de laatste sombere herinneringen aan dien vreeselijken tijd verdreven. Hij is een ernstige man, en allen, die de gastvrijheid van zijn woning genieten, weten ook uit eigen aanschouwing, dat hij eveneens een gelukkige man is.

Levenslot

*

*Toen je klein was, meet je wel,
Jongen met je brave oogen,
Met je kinderlijken logen,
Je oneerlijkheid bij 't spel,
Schrok je altijd van je vader,
Moest je vaak naar bed van vader,
Hield je niet meer van je vader!
Die doorzag je kinderstreken,
En je toekomst ook misschien,
't Is maar al te waar gebleken,
Wat hij hui'rend heeft gezien.*

*Later deed je vaak brutaal,
Toen je ouder werd en sterker,
Jij de luie, waardeloze werker
Met je waardeloos verhaal.
Jij was 't middelpunt van alles,
Jij had steeds gelijk in alles,
Jij kon snoeven . . . jij kon alles!
Tot je rustig en geslepen,
O, je vond het doodgewoon,
Op een dag je had vergrepen
Aan het geld van je patroon!*

*De politie nam je mee
Naar de cel van angst en schande,
Met haar koude, mitte wanden,
Waar je onverschillig deed!
Jij, de onverschrokken branie,
Jij, de opgeschroefde branie,
Jij de sluwe, sloome branie,
Die toch bang was voor je dagen,
Voor hetgeen, dat komen ging,
Die zichzelf niet aan nou klagen
Als een schuldig sterveling!*

*Als jij eenmaal ouder wordt
Zul je, jongen, nooit meer deugen,
Moeder zal de tijd nog heugen,
Dat je vastgreep aan haar schort!
Dat je 't eerst steeds riep om moeder,
Dat je bang was zonder moeder, . . .
Dat je 's avonds bad voor moeder,
Zeg, wat is er van gebleven
In haar neergebukt bestaan?
Jij, o jongen, en het leven
Hebben haar zoo'n pijn gedaan!*

KROES.

De Delftschevaart levert overal nog schilderachtige aspecten door de vele oude huizen, die er zijn bewaard gebleven. Men ziet op deze foto duidelijk den topgevel-vorm, die voor Rotterdam karakteristiek is.

schotel reeds lang geleden gebroken is, met zoo'n bijzondere zorg door U behandeld? „Omdat ik hem reeds voor m'n trouwen had!” Juist. En waarom zei U gisteren: „Het is morgen al zesentwintig jaar geleden, dat wij hier kwamen wonen?” Niet omdat verhuizen zoo'n belangrijk feit is, maar omdat het „zoo lang” is, omdat er zooveel liefs gebeurd is, of leed geschied misschien, omdat die zesentwintig jaar zijn: een band met het verleden.

Voor hem, wiens levenskringetje niet al te nauw is, voor hem, die belang stelt in „oude koppen” in het algemeen, zijn er vele banden met het verleden: een oude prent met een grachtje, dat sinds lang gedempt is, een nauw steegje, waarvan de naam herinnert aan het beroep, dat er 300 jaar

Antieke Geveltjes

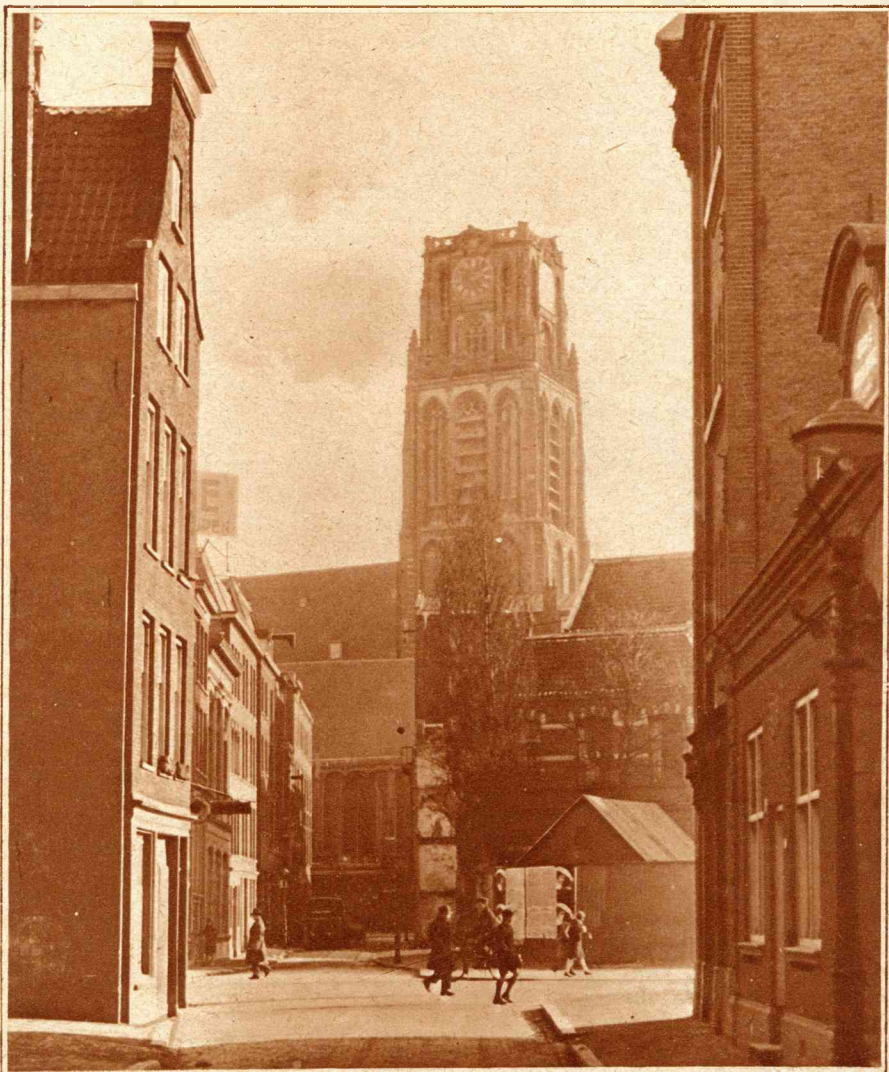
Daar gaat 'n oud vrouwtje. Zij loopt moeizaam en wat gebogen, want zij is al heel oud. Haar gezicht is ingevallen en in ruime rimpels hangt het perkamentachtige vel haar om de beenderen. Wij voelen iets van sympathie voor haar en trachten vriendelijk terug te groeten, wanneer zij ons toeknikt. De besten onder ons gaan nog wat verder en hebben zelfs wat eerbied voor mijn oude vrouwtje, niet om haar moeizaam zich voortbe-

wegen en niet omdat zij wat gebogen loopt, maar omdat zij zoo heel oud is en eigenlijk niet meer past in wat wij „onzen tijd” noemen.

Die eerbied voor wat oud is en eigenlijk reeds heeft afgedaan bepaalt

Een serie achtergevels, die ervan getuigen kunnen, dat ook dit onderdeel van den bouw vroeger de attentie genoot, die bij de tegenwoordige blokbebouwing zoo heerlijk wordt gemist.

zich niet steeds tot oude vrouwtjes, want velen zijn er onder ons die eerbied kunnen hebben, of desnoods alleen maar belangstelling, voor de oude dingen om ons heen. En al denkt U zelf misschien niets te geven om „dien ouden rommel”, toch voelt ook U iets van eerbied voor wat oud is, of lang geleden tot U kwam. Want waarom wordt de kop, waarvan de

Een stemmig kijkje op den Sint-Laurenstoren langs een der in deze historische omgeving nog bewaarde typische oud-Rotterdamsche gevels.

geleden werd uitgeoefend, een uitgezakt huis, waar een groot man geboren werd... een antiek geveltje, zooals er nu geen meer gebouwd worden.

Daar heb ik U dan eindelijk, waar ik U hebben wilde, bij de antieke geveltjes in Rotterdam.

Voor hem, die niet in het heden alleen belang stelt, doch ook voor het verleden belangstelling heeft, is Rotterdam een interessante stad en wanneer zijn interesse zoo ver gaat, dat hij zich van tijd tot tijd in de geschiedenis van onze goede stad verdiept, dan zal er vooral in de binnenstad bijna geen plekje zijn aan te wijzen, of hij weet er iets bijzonders van te vertellen. Maar laten zien kan hij ons helaas niet veel meer uit vroeger tijden, want veel, dat typisch Rotterdamsch was, is verdwenen, veel water is gedempt, vele huizen en gebouwen, die een historische beteekenis hadden, zijn afgebroken, en de geveltjes, waarover ik het hebben wil, sieren meestal de, althans op het oogenblik, onaanzienlijke huizen.

Het aantal oude geveltjes in Rotterdam is mij eerlijk gezegd meegevallen, doch laat ik er direct bijvoegen, de verscheidenheid ervan viel

mij tegen, want zooals Uzelf zien zult op de bijgaande foto's, bijna alle geveltjes vertoonen hetzelfde model en de zoogenaamde trapgeveltjes komen in onze stad al heel schaars voor.

Uit den aard van de zaak vindt men de oude geveltjes alleen in de binnenstad, bij het Hang, de Zijl, den Visschersdijk, de Delftschevaart en achter het nieuwe Stadhuis en Postkantoor, waar den laatsten tijd heel wat oude huisjes gesloopt zijn.

Op den tocht, dien wij door Rotterdam maakten om oude geveltjes te fotografeeren, gebeurde het dan ook nogal eens, dat een huisje, dat ons wel leek, sinds korten tijd een hoekhuis geworden was, omdat het huis er naast kortgeleden was afgebroken. Stukken rood en hemelsblauw behang op den buitenmuur van het huisje, dat zijn tijd stond af te wachten, gaven nog een idee, hoe het er bij de burens had uitgezien, en die mengeling van kleuren, die tegeltjes op den buitenmuur, die eens een keuken sierden, het verloop, op den buitenmuur alweer, van wat eens een trap was, gaven al die huisjes een bekoring te meer.

De oude geveltjes, die nog hier en daar in de stad staan, zijn meestal sierlijk van vorm en vooral als groep tusschen meer moderne huizen in doen zij het steeds aardig. De straatjes, waarin deze oude huisjes zich bevinden, zijn meestal zoo smal, dat de gevel vrijwel niet te fotografeeren is, tenzij je hem schuinweg neemt, of het geluk hebt, dat er juist een zijstraat tegenover is.

Op de Delftschevaart (een vroegere rijkeluijsbuurt), bij de Raambrug, staat een aardig groepje oude, doch nog goed bewaard gebleven huizen, waarvan de geveltoppen mooie lijnen vertoonen en slechts de omringende huizen en de antennes, die ook op de oude daken geplaatst zijn, verraden, dat wij in de twintigste eeuw leven.

Het jaartal 1688 in den top van een dezer geveltjes getuigt van den eerbiedwaardigen ouderdom van dit schilderachtig stadsgedeelte.

De oude geveltjes, die onze stad nog rijk is, stammen niet alle uit denzelfden tijd, doch dat er bij zijn, die reeds een respectabelen leeftijd hebben, bewijzen de jaartallen, die op sommige gevels vermeld staan. Een jaartal als 1688, zooals dat op een onzer foto's voorkomt, is wel in staat ons eenig idee te geven omtrent den tijd, waarin vele dezer oude huizen, die nu nog met genoegen door ons bekeken worden, gebouwd werden.

De huizen die nu nog met een antieken gevel prijken, onderscheiden zich vooral van onze tegenwoordige huizen door het bovenste deel van dien gevel, en het is eigenaardig, dat juist dit onderdeel van het geheel zijn stempel op het huis drukt. Ik wil hiermede zeggen, dat de vorm van het dak

een voorname factor is, die ons een huis (natuurlijk alleen voor zoover het den buitenkant betreft) mooi of leelijk doet vinden. Er wordt tegenwoordig veel geklaagd over leelijke en een-tonige straten in onze buitenwijken, waar de blokken huizen smakeloos en saai naast elkaar gezet zijn en het is mij opgevallen, dat juist die straten het leelijkst zijn, waar de huizen platte daken hebben. Het is of zoo'n straat niet af is, of de huizen er staan te wachten tot zij een dak krijgen, een echt dak dan, schuin, of scheef, of rond, of hoe dan ook, als het maar een dak is, want het is juist het rechte verloop van de daklijsten, dat onze allermooiste straten zoo eentonig maakt.

Hoe weinig aantrekkelijk de straatjes

Voor al de omgeving der Raambrug is rijk aan oude, karakteristieke bouwsels en rijk aan herinneringen voor ieder echt Rotterdammer.

Het Hang is een onzer oudste binnenstadsstraten. En zie eens wat een leven in de details der opeenvolgende gevels, die toch geen onrustigen indruk wekken.

ook dikwijls zijn, waar wij onze oude geveltjes nog vinden, toch hebben zij iets afwisselends, iets gezelligs en huise-lijks, wat voornamelijk daaraan is toe te schrijven, dat zij zoo beweeglijk van lijn zijn en het strenge en koude missen, dat vele nieuwere straten kenmerkt.

Doch hoe mooi onze antieke geveltjes ook zijn, zij passen niet meer in onzen tijd, zij hebben afgedaan, en het gaat met hen als met mijn oude vrouwtje: op een zekeren dag mis je hen, ze zijn er niet meer. Even spijt het je dan, maar verwonderen doet het je niet: het was te voorzien.

ADR. DUPUIS.

De doorbraken in onze binnenstad hebben heel wat verstoord van de rust der typische oude-gevel-rijen, en overal stooten we op historische panden uit het midden eener straat, die thans met een der vroeger verborgen zijden schamel in het licht zijn komen staan.

De Oude Haven is wel 'n heel typisch stukje Rotterdam. Niet alleen omdat de groote gebouwen van den achtergrond: Witte Huis, Plan C en Groote Kerk, dadelijk de Maasstad typeeren. Maar eveneens door de op onze foto zoo prachtig getroffen drukte van de tallooze binnenvaart-schepen, die zij aan zij gerijd

DE OUDE HA

OUDE HAVEN

liggen langs Spaansche en Geldersche kade. Wat 'n aardig overzicht heeft men hier ook op het leven, dat 't laden en lossen op de kaden brengt, waar overal de goederen hoog liggen opgestapeld. Links ziet men de werkzaamheden voor de nieuwe Jan Kuitenbrug met daarachter de tijdelijke hulpbrug en 'n stukje Wijnhaven.

Een Wreker gevraagd

Door MAX VIOLA

Eigenlijk is het jammer van me: ik had nog best een jaartje kunnen leven. Ik had een schuldeloos gemoed, deed niemand kwaad en streefde naar geen baan of lint. Maar het heeft niet mogen zijn, — in mijn mooiste jaren moest ik sterven, en beetje voor beetje is het doodelijk gif mij toegebracht. Ik ben gestorven aan orgelmuziek. Een harde en bittere dood! Iedere andere is er een amandeltjespudding bij. Ik heb nooit bezwaar gemaakt tegen piano's — waarom zou zoo'n lief kind de toetsen niet streelen? En de toonladders zijn ook niet zoo bar — je moet toch eerst de toonladders kennen, als je later je geliefde medemenschen op het Gebet einer Jungfrau en Den Kleinen Burgerman wilt vergasten. Pianospel is hemelzang, vogelgekwel, engelenlach — maar orgelspel... brr!

Dat kwam doordat er een professor naast me woonde. Ik weet niet wat voor professor, — iets verstandigs kan het nooit geweest zijn. Maar ik

zou hem zijn krankzinnigheid vergeven — ik zou hem alle misdaden vergeven, die een mensch maar begaan kan — ik zal hem echter nooit kunnen vergeven, dat hij iederen morgen orgel speelde. Ik kan nog begrijpen,

dat een mensch met een vroom hart in zijn huiskamer een orgel heeft staan, en het dan natuurlijk ook gebruikt — maar dezen knaap heb ik met mijn eigen oogen met diverse meisjes van het atelier aan den overkant zien geniepen en hij zit aan een kaarttafeltje of hij staat aan een biljart, als hij op andere wijze niet thuis is. Nou, dan heeft hij van de kamer, die aan de mijne grenst, ook geen kerkje te maken.

Het kan kwalijk tot de genoegens des levens gerekend worden, iederen morgen door een schuldeischer te worden bezocht, met een kwitantie, die je de eerste vijfhonderd ochtenden toch niet betalen kunt. Maar dat lot is nog honderdmaal te verkiezen boven de vreugde, dag-in-dag-uit door de diepste bastonen van een volwassen orgel uit den slaap gedreund te worden. Toen het me den eersten keer overkwam, dacht ik dat het stormde en ik sprong mijn bed uit, en toen de storm tot iets uit

STRAATLEVEN IN BRITSCH-INDIË

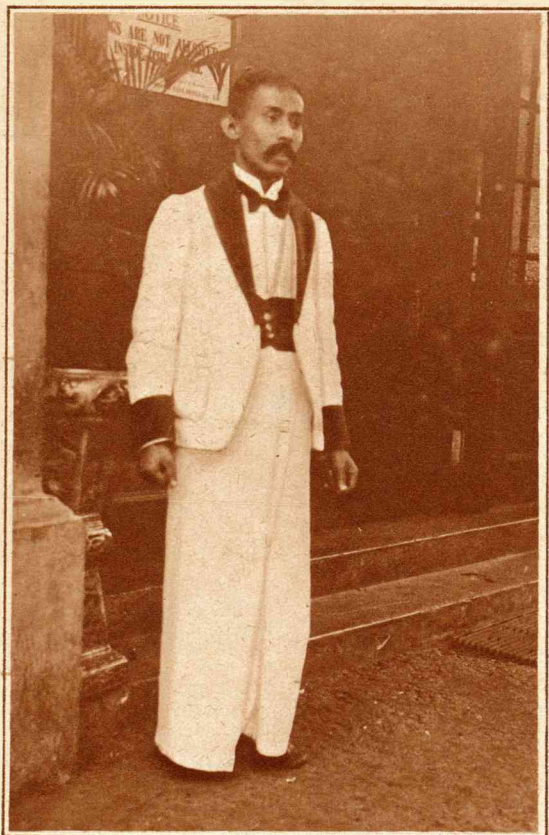
Een Hindoe-bedelaar, zooals men er duizenden langs den openbaren weg aantreft.

Vrouwen als steenendraagsters.

Midden in de zakenwijk van Bombay slaan zwerfende inlanders hun kamp op.

De „Ober" in een der Europeesch-ingerichte hotels.

was me hard gevallen en ik had geducht medelijden met mezelf, maar 't hielp geen steek — de professor orgelde me de wereld uit en daar lag mijn lijk in bed.

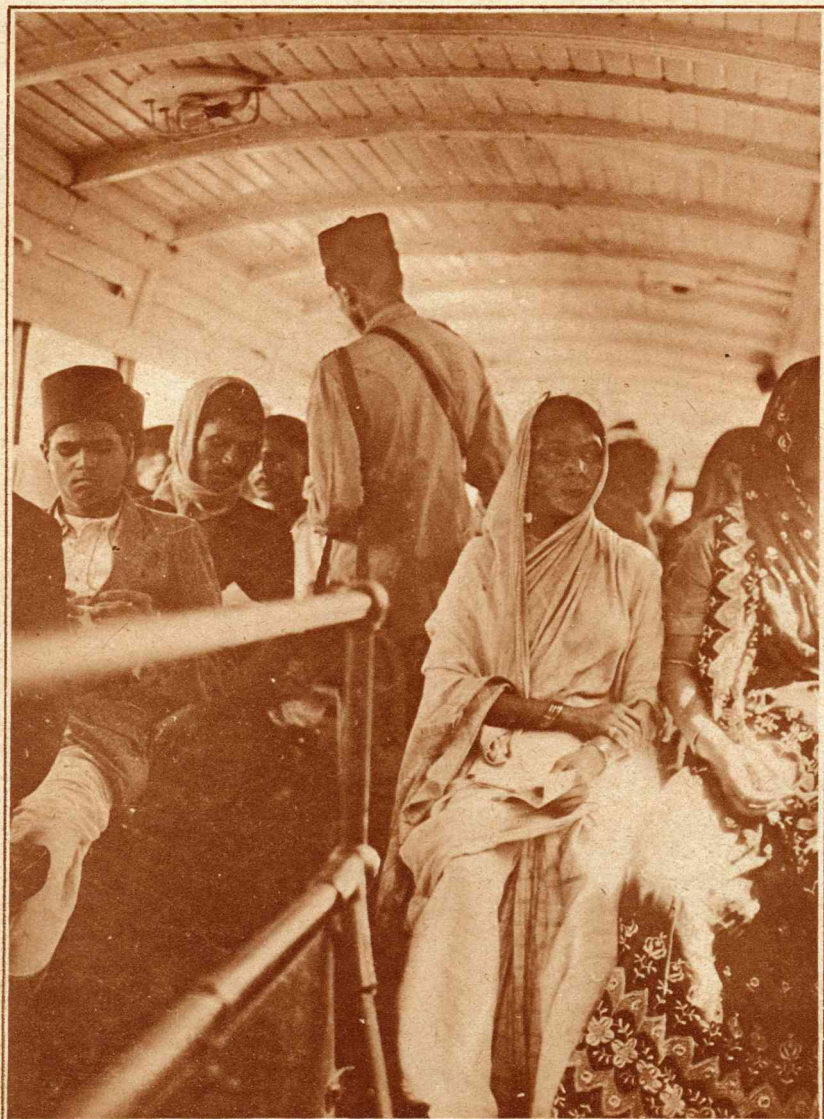
„Welk recht had die professor eigenlijk, om je van kant te orgelen?" vroeg ik mezelf af. „Had je d'r niet één van die dikke pijpen uit kunnen trekken om hem er mee om z'n ooren te slaan?" Dan was hij dood geweest en ik had kalm mijn werk kunnen doen. Maar al dat rede-neeren hielp niets, — in feiten moet men zich weten te schikken.

En toch — ik had nog zoo veel tot stand kunnen brengen! Wie weet was ik nog ooit minister geworden, want ik wist nogal wat van politiek en had op de artikelen in de krant altijd wat aan te merken. Ik had ook nog kunnen trouwen. Ik zou een dapper echtgenoot, een braaf huisvader geworden zijn. . . . Ik zou het uitgeschaterd hebben, als ik niet

mij een onbeschrijfelijke weemoed en ik overwoog al het kwaad, dat ik van mijn leven bedreven had, te beginnen met het schreeuwen in mijn wieg; als het geluid zich uitzette en de orgelklanken bol gingen staan, beleefde ik een doodsstrijd, en als het orgel eindelijk zijn laatste tonen uithijgde, was het mij, als ademde ik rustig mijn ziel uit. Dat dagelijksche overlijden sloop me. Ik werd zoo ziek en zwak, dat ik het niet meer houden kon, en op een morgen blies ik inderdaad mijn laatste adem in twee-tweedemaat uit, en was dood. Het sterven

In de paravijken van Bombay.

Een interieur-foto van een tramwagen in Bombay.

dood geweest was. Ik een echtgenoot? Mijn dikke, verweeuwde hospita wou met geweld zooiets van me maken — ze dacht soms, dat ze er al wás. Ze klemde zich met alle tien haar nagels aan me vast, en met de gedachte, door haar getrouwd te worden, was ik al even vertrouwd als met de gedachte aan den dood. Nu grijpt ze er naast. Ik ben dood, 'en ze zal naar een anderen bruijom moeten uitzien.

Dat ik door mijn overlijden mijn hospita zoo'n hak gezet had, vroolijkte me zoozeer op, dat ik me begon af te vragen, of ik een mooie begrafenis zou krijgen. Mijn vriend Lou zou de lijkrede wel moeten houden. . . . als hij maar niet te lang aan de praat blijft. Dan was 't nog maar beter, als Lex dat baantje overnam — die zou een beetje schelden, en dan een sigaret aansteken en zeggen: Wat komt 't er ook eigenlijk op aan, ga mee maar naar de Beiersche Kuil. Het was mij, als was ik het kerkhof al opgedragen; mijn naasten vrienden konden niet

eens wachten, tot ik er rustig onder lag — ze waren nu al aan 't roddelen over me. En dan volgde de lijkrede — maar wat gek — moest het dienstmeisje die nou houden? 't Was haar stem! Maar over mijn vele deugden had zij het óók al niet; volkomen duidelijk verstond ik de woorden: „Doctor, staat u op? Uw thee staat klaar."

Ik vond 't nogal gek, dat men mij op zoo'n tragisch moment koffie aanbood en zei dus treurig: „Liesje, ik zal nooit meer thee drinken, want ik ben overleden."

„Hè doctor, maakt u nou geen geintjes," zei Liesje. „De thee wordt koud, en dan geeft u mijn de schuld maar weer."

Toen hoorde ik een tweede stem, een afgrijselijke stem, roepend: „Waarom komt de doctor d'r niet uit?"

„Hij zegt dat ie dood is," antwoordde Liesje.

Ik hoorde een ontzettenden gil. Het was mijn hospita, die mijn kamer binnenstormde. „Dood? Gestorven? Overleden?" kreet zij uit en ze wierp zich op mijn knieën en begon te steunen en te snikken. „Nee, 't is niet waar, hij kán niet dood zijn — mijn laatste liefde, mijn bruidegom. . . . hij mag me niet alleen laten, ik blijf bij hem, 't is alles wat ik op de wereld heb!"

„Zoo," dacht ik, „dus als ik dood ben, laat je me nóg niet los? Dan schiet ik er ook niets mee op — dan wil ik heelemaal niet meer dood." Zoo peinzend schoot ik met één sprong uit mijn bed, zoodat Liesje en de hospita ontzet de vlucht namen. Toen trok ik mijn kamerjapon aan, ging naar den professor, en sloeg met een pook het orgel in gruzelementen.

Nog denzelfden dag moest ik, op aanklacht van den professor, een ander kosthuis betrekken. Maar daar wordt gelukkig niet orgel gespeeld.

Nu zoek ik alleen nog maar iemand, die even mijn hospita onder handen neemt, zooals ik het 't orgel gedaan heb.

De Gebrandmerkte

DOOR OCTAVUS ROY COHEN

Bob werd plotseling overweldigd door het besef, dat hij nu verder kon gaan, wanneer hij wilde, en waar heen hij wilde. Hij kon het maar niet met moeite begrijpen. Zijn ooren waren gewend aan de bevelen van een bewaker; hij had zichzelf leeren beschouwen als een vogel in een kooi. En nu hield plotseling de heerlijke, bloeiende wereld uitnodigend beide armen voor hem open. Hij was vergeten, wat vrijheid betekende en deze eerste diepe teugen bedwelmde en verwarden hem.

Hij stond een paar seconden onbeweeglijk. Toen hoorde hij de stem van den man, ruw, maar niet onvriendelijk...

„Hier is de bus — als u klaar bent.”

Als hij klaar was! God! De eerste aanwijzing, dat iemand anders dacht dat hij een menselijk wezen was, en eigen wenschen en plannen, voorkeur of tegenzin had! Hij volgde den bestuurder automatisch en klom in den grooten wagen. Een paar seconden later was hij op weg naar den nevel en den rook van de hoofdstad.

Hij keek om naar de grijze muren van de gevangenis. Hij dacht aan Todd Shannon en aan de duizend andere gevangenen, die daar hopeloos en eindeloos voortzwoegden in het geraas en geratel van de katoenspinnerij. Hij zag terug naar de plaats, waar hij in drie jaren tijds een oud man was geworden...

En toen hij zich afwendde, was zijn gezicht verwrongen in lijnen van hopelooze bitterheid.

VIERDE HOOFDSTUK

De boemeltrein sukkelde langzaam voort van de hoofdstad naar de provincie. De losjes-gekopelde, ouderwetsche wagons zwaaiden en botsten bij elke bocht van de rails, de locomotief gilte bij overwegen, er was overal stof en rook en roet; maar voor Bob Terry, die in een hoekje van den laatsten wagon zat gedoken, was het allemaal heel nieuw en wonderlijk, en hij begon al iets van de heerlijkheid der vrijheid te gevoelen.

Hij bemerkte niets van de ongemakken der reis. Hij wist nauwelijks, dat de eerste zoele zuchtjes van een ongewoon vroeger lente dien dag over de velden streken; hij was er zich niet van bewust, dat de wagon, waarin hij zat, allesbehalve comfortabel was, rumoerig en wanordelijk, en dat de asch overal rondwarrelde. Hij had niet eens last van de snorkende mijnwerkers op de bank achter hem of de krijschende kinderen, die door het gangetje heen en weer holden.

Het was allemaal nieuw voor hem. Die drie jaren in de gevangenis hadden hem als het ware van zijn herinneringen beroofd. Hij had zichzelf getraind, niet meer aan het verleden te denken, of aan de wereld daarbuiten. Hij had het gewone dagelijksche leven en de vrijheid zóó leeren beschouwen als een arme man aan vreemde landen denkt — iets, waarvan hij weet, dat het bestaat, maar dat toch zóó vreemd is, dat zijn geest het begrip ervan niet ten volle kan omvatten. En nu bevond Bob Terry zich plot-

seling weer te midden van dat alles; hij maakte er zelf deel van uit en dit overweldigde hem.

Hij staarde door de groezelige vensterruit naar het wijde vergezicht over de katoenvelden. Ergens in de verte bakende een dubbele rij van wilgen en cypressen de bedding van een klein riviertje af, dat vreedzaam naar het Zuiden gleed. Twee jongens liepen den heeten, stoffigen weg af, die er heen voerde; ze droegen ieder een langen bamboehengelstok. Er kwam een gedachte bij Bob op, die hem onbegrijpelijk blij stemde: wanneer hij het verkoos, kon hij uit den trein stappen en gaan zwemmen. Hemel! wat een verrukking zou dat zwemmen in een rivier voor hem zijn! Hij leunde achterover en sloot zijn oogen. De beelden, die zich aan zijn geest opdrongen, waren vrediger en minder bitter dan hij voor mogelijk had gehouden. Hij was bedwemd door deze plotselinge bevrijding, door de wetenschap, dat hij nu weer een man was in plaats van een nummer. De jaren, die achter hem lagen, hadden hem de onberekenbare waarde van de nietigste dingen geleerd.

„Wanneer ben je vrijgekomen?”

De stem, die een schorren keelklank had, kraste den jongen man pijnlijk in de ooren. Het was de stem van overmacht en gezag en de eeuwigheden, die achter hem lagen, hadden Bob geleerd beleedigen gedwee te verdragen.

Hij keek op in het zware grove gezicht van een log, breedgeschouderd man. Bob kende het type: dit soort van man vervulde een half-gezaghebbende, half-dienstbare functie; hij had vierkante schouders, vierkante handen en een vierkant hoofd. Hij keek in de varkensachtige oogjes onder de zware wenkbrauwen — en de eerste oogenblikken antwoordde hij niet.

De man fronste zijn voorhoofd. Met een goedkoop gebaar sloeg hij zijn jas terug en liet het glimmend insigne van een spoorweg-detective zien. Zijn stem snerpde door de dikke lucht van den wagon; luid genoeg om hoorbaar te zijn voor hen, die zich in de onmiddellijke omgeving bevonden.

„Ik vraag, wanneer je vrijgekomen bent.”

Later besepte Bob, dat hij zich beleedigd engereserveerd had moeten toonen. Maar hij was nog maar zoo kort uit de gevangenis. Het insigne van het gezag was iets, dat hij had leeren vreezen, vooral wanneer het gedragen werd door iemand als deze ruwe, zwaargebouwde man. En zoo beantwoordde hij de brutale vraag eenvoudig-weg, zonder zelfs te denken aan een ontwijkend antwoord.

„Gisteren.” En toen. „Hoe wist u dat?”

De detective was zich bewust van een aandachtig gehoor op de banken om hem heen. „Dat is mijn vak,” stoffte hij. „Waar ga je naar toe? Wat ben je van plan te gaan doen?”

Er lag een scherp antwoord op Terry's lippen. Maar hij had van Todd Shannon geleerd, dat berusting altijd de beste weg was; hij had geleerd, zijn gezicht strak en zonder eenige uitdrukking te houden, terwijl het in hem giste en kookte, en dus vertelde hij den spoorweg-detective, waar hij heen ging, en dat hij zelf niet wist, wat hij zou gaan doen.

De man ratelde met schorre stem een paar algemeenheden af, die waarschijnlijk raadgevingen moesten voorstellen en waggelde weg door het gangetje in den wagon. Overal om zich heen hoorde Bob gefluister. Het noodlottig woord was snel verder gevlogen. Er was een ontslagen tuchthuisboef in den wagon; een man die regelrecht uit de Staatsgevangenis kwam. Ja, dat was hij, die ouwelijke jonge man met dat aan de slapen even-grijzende haar, die magere, die daarginds in den hoek zat. Nee, natuurlijk ziet hij er niet uit als een misdadiger, maar je kunt nooit weten met die schurken; ze hebben 't zoo achter de mouw! Misschien heeft hij wel een moord op zijn geweten; Terry hoorde een moeder haar verschrikte kinderen bang maken.

En nu sloeg de zwarte golf van bitterheid en ellende opnieuw over hem dicht. Dit was dus de betekenis van het woord vrijheid — dat hij kon worden aangeklampt door den eersten den besten

miserabelen spoorweg-detective en brutaal onder-vraagd over zijn persoon en zijn plannen; dat de uitgestoken vinger van verdenking en wantrouwen altijd op hem zou blijven wijzen. Dat het teeken van Kain op zijn voorhoofd gedrukt zou schijnen — en dat alle menschen zich van hem af zouden wenden...

Een wilde drift maakte zich van hem meester. Hij voelde een onoverwinnelijke lust, op de bank te springen en dezen menschen toe te schreeuwen, dat hij onschuldig was; dat hij in zijn zak een brief droeg van den Gouverneur van den Staat, waarin diep leedwezen was uitgedrukt over de onrechtvaardigheid, die zijn leven verwoest had. Maar neen, dat was onmogelijk. Hij kon zooiets ééns doen, maar met welk resultaat? Ze zouden toch overal over hem blijven mompelen en tersluiks zijn kant uitkijken en hun hoofden schudden. Ze meenden zich gerechtigd

WOERDEN — De Oude Rijn, die het stadje doorsnijdt, blijft altijd even schilderachtig door zijn omgeving van vele oude bouwseltjes en door de typische hoge bruggen.

Boerderij met molentje nabij Borssele.

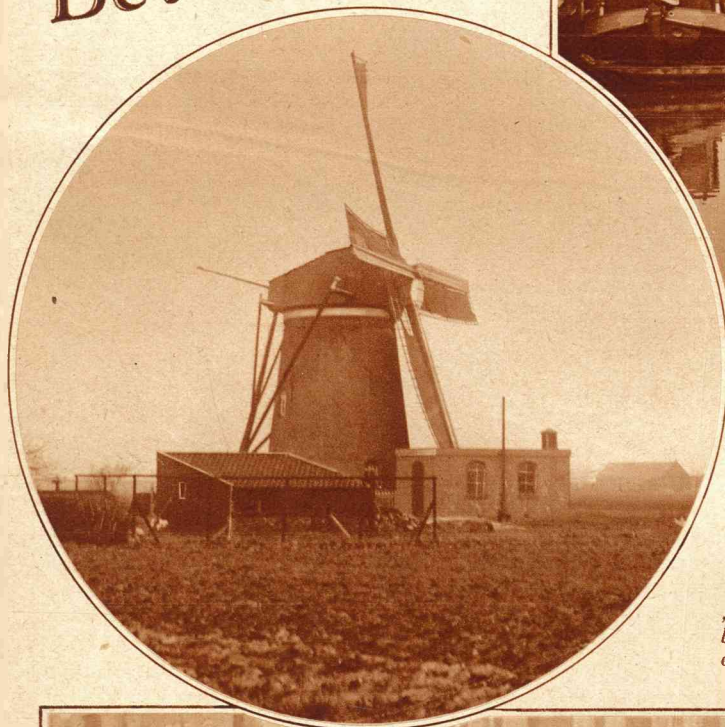

Kindergroep te Heinkenszand. Hoe de kleederdrachten hier misselen, blijkt duidelijk uit de foto.

VAN DE Bevelanden

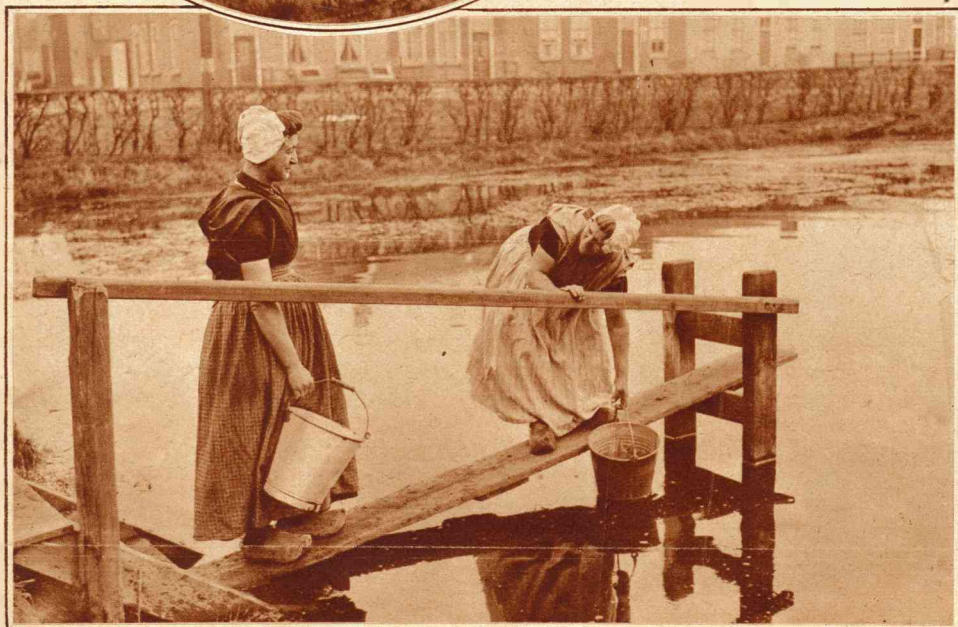

Een kijkje in de haven van Kamperland.

Het landelijk molentje op Noord-Beveland.

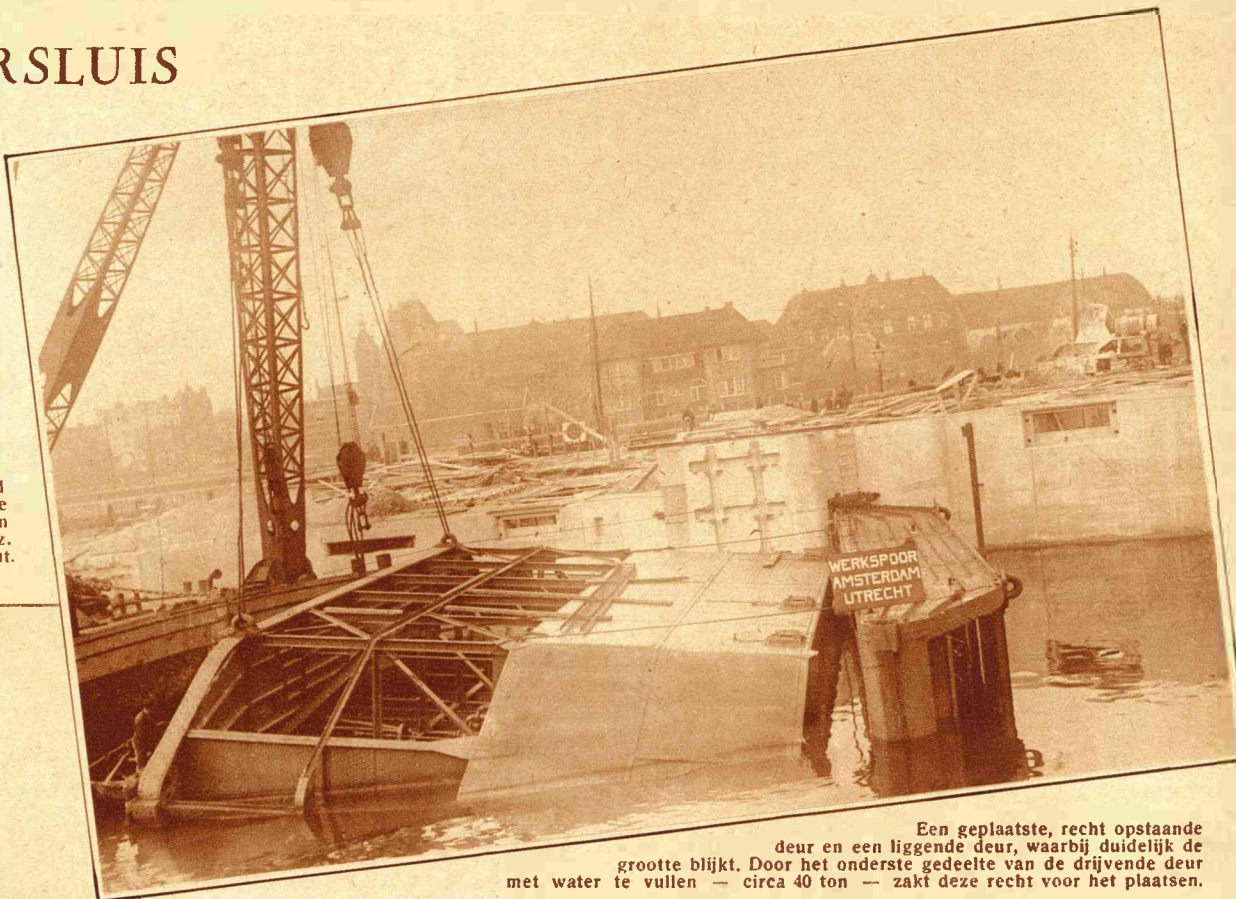
„Wat een uitkomst zal het zijn, buurvrouw, als we maar eens eerst waterleiding hebben!”

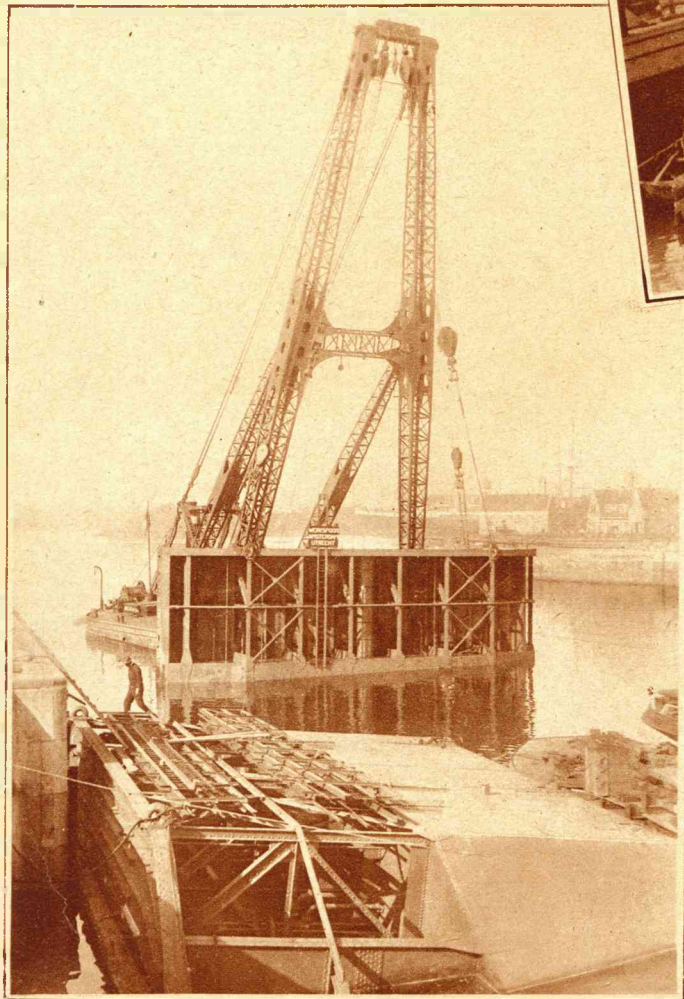
Gezicht op het plein te Borssele met op den achtergrond het kerkje en op het voorplein den waterput voor algemeen gebruik.

DE NIEUWE KEERSLUIS TE VLISSINGEN

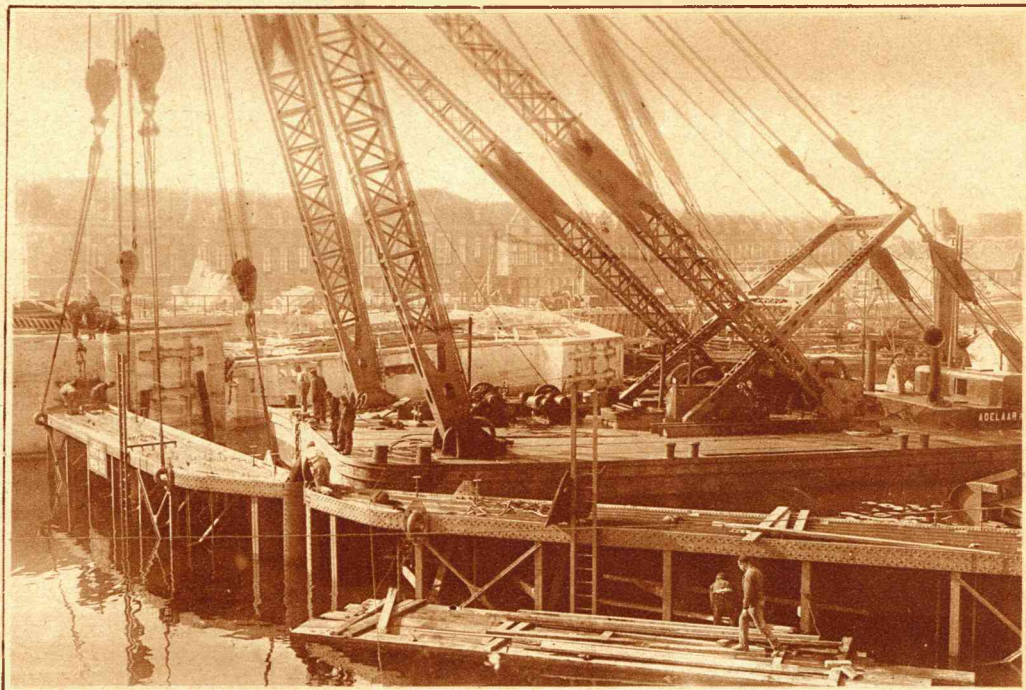
Door het plaatsen der sluisdeuren in de nieuwe keersluis te Vlissingen heeft de vorige week dit moderne werk, waarbij de huidige technische middelen zulke enorme diensten bewijzen, opnieuw onze aandacht gevraagd. Met een circa 200 ton zware deur wordt gemanoeuvrerd in allerlei richtingen en houdingen en dat tot op 1 c.M. nauwkeurig, wanneer zoo'n deur-kol in zijn hengsels wordt gezet. Vele Vlissingers hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om de laatste dagen eens een kijkje te gaan nemen bij dit werk aan de sluis. Voor dezen zullen de hierbij gereproduceerde foto's den indruk hernieuwen, terwijl zij, die niet in de gelegenheid zijn geweest, de werkzaamheden te gaan bewonderen, door de afbeeldingen zich wellicht eenigen indruk kunnen vormen van de grootte van het werk aan deze keersluis, die even breed is als die van het Panamakanaal. De sluis te IJmuiden is nog 5 M. breder en terwijl in Vlissingen twee draaideuren zijn aangebracht, die elektrisch zullen bediend worden, heeft IJmuiden in de volle breedte van z'n nieuwste sluis één schuifdeur. Verder is de sluis te IJmuiden een schutsluis en hier in Vlissingen is het een keersluis, d.w.z. dat ze alleen bij gelijke waterstanden kan worden benut.

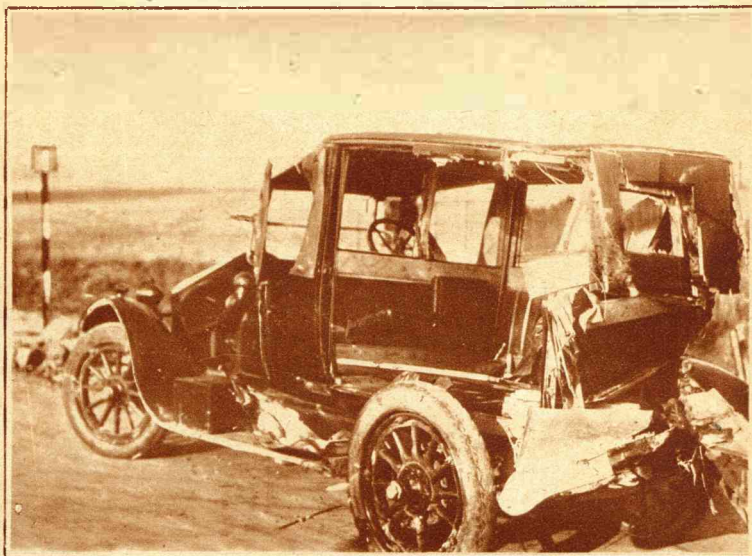
Een geplaatste, recht opstaande deur en een liggende deur, waarbij duidelijk de grootte blijkt. Door het onderste gedeelte van de drijvende deur met water te vullen — circa 40 ton — zakt deze recht voor het plaatsen.

Tijdens het overbrengen van een der deuren naar de bestemde plaats in de sluis. De deur, hangend in den bok, van meer nabij gezien.

Hoe het er uitziet, als de tweede deur wordt aangebracht. Iedere deur is 19 M. lang bij een breedte van 2 M. De gehele breedte van de sluis is 35 M. Het plaatsen der deur in haar hengsels.

Een beeld van de verwoesting, die aangericht werd door de aanrijding op den onbewaakte overweg van den Motortramweg te Kwadendamme

Het kinderzangkoor te Wemeldinge vierde de vorige week feest en gaf een zeer geslaagde uitvoering onder leiding der directrice mej. A. v. d. Putte. Vooral het zangspel „Als de kinderen slapen” van Brandts Buijs oogstte veel succes, en 't geheele jubilerende koor had daar zijn aandeel in.

Nieuws uit den Zeeuwschen Voetbalbond. De Zeeuwen, het kranige team uit Vlissingen, dat wederom het kampioenschap behaalde. Jammer, dat de Zeeuwen door gebrek aan een beter veld niet tot den K.N.V.B. kunnen toetreden.

Sport van Zondag

De Middelburg-aanhangers verwachtten het niet, dat hun favorieten een 3-2-overwinning op Dongen zouden behalen. Vorige week nog kregen de plaatselijke concurrenten met 6-3 klop van de Dongenaren.

Het is een mooie prestatie van de groen-witten, de club, welke de naaste concurrent van T.A.C. was, te verslaan. De Middelburgers maakten door deze overwinning een einde aan de mogelijkheid, dat Dongen nog gelijk met of boven T.A.C. zou komen. Door deze overwinning heeft Middelburg nog steeds kans op de derde plaats, evenals de andere Middelburgsche club Zeelandia. Op eigen terrein heeft Middelburg dit jaar geen enkelen wedstrijd verloren. Een mooie prestatie.

De wedstrijd begon zeer vlug met aanvallen aan beide kanten. Het was te voorzien, dat dit tempo niet tot het laatst zou worden volgehouden. Na de rust was het tempo dan ook werkelijk niet zoo vlug. De Dongen-voorhoede bracht er niet veel van terecht. Een enkele solo-ren van een der spelers, besloten door een soms gevaarlijk schot, was het eenige mooie wat de Dongen-aanvallers te aanschouwen gaven. Hun samenspel vlotte

niet erg. Zij speelden vaak te kort. De vleugelspelers probeerden het ook eens met een mooi schot, doch meestal zonder succes. De meeste schoten gingen naast of over het doel. Slechts één doelpunt konden zij maken. Hun tweede punt werd door een der Middelburg-spelers zelf gemaakt. De Middelburg-voorhoede zag kans, drie mooie doelpunten te maken. De buitenspelers zetten de ballen goed voor. Geelhood leek ons beter dan Bosschaart. De laatste grijpt niet fors genoeg in. Van de binnenspelers was Dirkx was weer de beste. Hij haalde de ballen dikwijls op en deed er dan altijd iets goeds mee. Den midvoor hebben we wel eens

De wedstrijd Middelburg-Dongen. Aanval der Brabanters op het Middelburgsche doel.

Een doelpunt voor Dongen in den wedstrijd tegen Middelburg op Zondag j.l.

Het Zwaluwenelftal, dat op Mardi-Gras te Brussel een smadelijke nederlaag leed tegen de Roode Duivels. Staande v.l.n.r. De Koning (V.S.V.), v. Run (P.S.V.), v. Loon (Willem II), Remeyer (Go Ahead), Wolf (D.F.C.), Hoogmoed (Z.F.C.), Lust (Z.F.C.). Knielend, idem: Homborg (Blauw-Wit), v. d. Wilt (V.U.C.), v. d. Aa (Willem II), Hofman (Fortuna).

beter gezien. Hij houdt den bal te veel bij zich. Zijn schot is meestal gevaarlijk.

De Middelburgsche middenlinie werkte hard en hielp zoowel in aanval als verdediging. De rechte-helf trekt zich nogal veel in de verdediging terug. Ook konden zijn schoten wat harder zijn. Hij doet evenwel ook veel goede dingen. Hij hangt als 'n klit aan z'n tegenstanders en ontfutselt hun vaak den bal.

De Middelburg-backs mogen er zijn. Zij grijpen fors en tijdig in en keeren daardoor menigen lastigen aanval. Beide keepers waren goed en ver-richtten hun werk naar behooren.

In de Dongen-middenlinie was de spil de beste. Steeds was hij op z'n plaats en steunde zoowel de aanvallers als de verdedigers. Van de backs viel vooral de linksback op, die zijn terrein steeds weer

Middelburg klopt Dongen met 3-2. Moment uit den strijd voor het doel van Dongen.

met forsgetrapte en goedgerichte schoten zuiverde

Wat ons het meest opviel, was, dat de Middelburg-voorhoede soms speelde met een vuur en enthousiasme, als we nog slechts zelden van haar zagen.

T.A.C. is kampioen. Proficiat Tilburgers! Door hun overwinning op Velocitas en de nederlaag van Dongen tegen de Zeeuwen is het pleit beslecht. In de onderste regionen blijft de spanning er nog steeds in. Dosko deed goed werk, door van Roosendaal te winnen en dan nog liefst met flinke cijfers (4-1). De Bergenaren hebben thans evenveel punten als Vlissingen en moeten nog spelen tegen R.B.C. in Roosendaal. Breda zag kans zijn stadgenooten met 1-2 te kloppen.

Voor Velocitas begint het er langzamerhand ook donker uit te zien. De cadetten hebben thans elf punten en moeten nog drie wedstrijden spelen. Voor Breda, dat nog vier wedstrijden moet spelen en thans twaalf punten heeft, bestaat niet veel gevaar meer.

MIDDELBURG — De Noordpoort met Gasthuis te Middelburg.

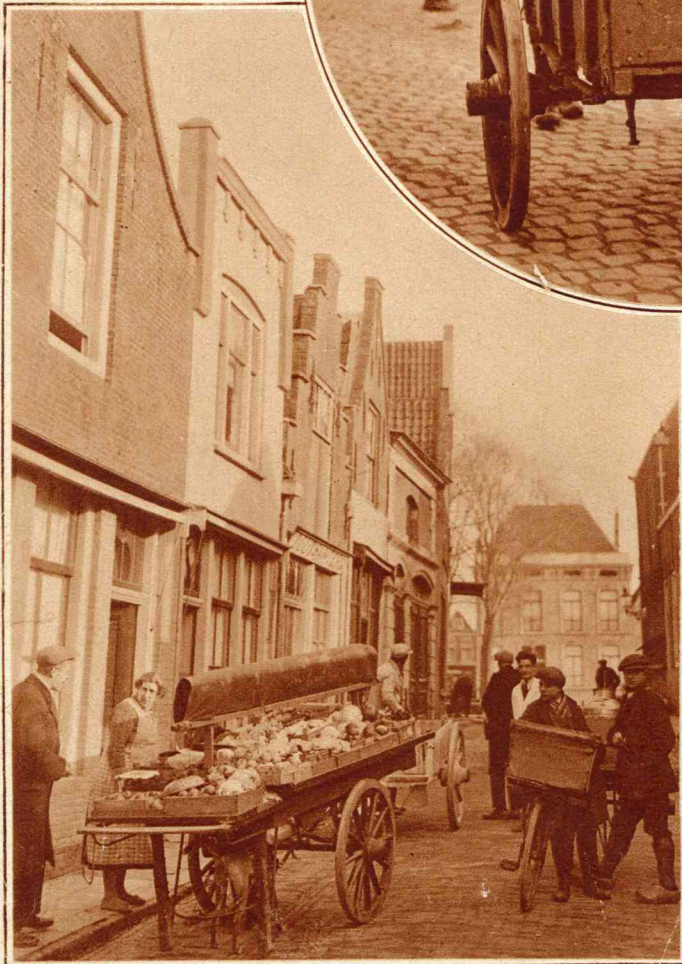

VLISSINGEN — Een aardig geveltje op den hoek van Walstraat en Groenewoud.

GOES — Een zwaar vrachtje en een aardig haventafereel.

ZIERIKZEE — De groentenman in de Molenstraat.

DOOR
ZEEUWSCHE
STEDEN

TERNEUZEN — Een levendig kijke op scheepvaartdrukte in de Oostkolksluis.

„GROOT-ROTTERDAM”
GEILLUSTREERD WEEKBLAD VOOR
ZUID-HOLLAND EN ZEELAND.

Red. en Adm.: Stationsweg 24. Tel. 50540. Abonnementsprijs: p. week 12½ ct., p. kwartaal f 1.62½, p. p. f 1.75;
Voor Ned.-Indië f 7.00 p. jaar bij vooruitbetaling. Voor het overige buitenland porto extra. Losse nummers
15 cent. Voor Advert. wende men zich tot de Reclame-afdeeling: Keerweerlaan 21—25. R'dam. Telef. 12004.
of tot de Adm. van dit blad. Al onze abonné's zijn gratis verzekerd tegen ongelukken (uitk. f 30.- tot f 5000.-)

OPLAGE BOVEN 100.000 EX.
Aangesloten bij het Bureau voor
Oplagcontrole. Amsterdam.